

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiriso peti vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Notranje izpremembe v Rusiji.

Ruski car je izdal 18. t. m. ukaz, ki pomenja velevažen napredek v razvoju notranje državne uprave v Rusiji, ki uvaja izpremembe v državnej administraciji, katere ruski narod kot svobodnostne pridobitve pozdravlja.

Vsled carjevega ukaza se namreč v Rusiji odpravlja sloveče a zloglasno „tretje oddeljenje“ posebne kancelije carjeve in se delokrog tega „oddeljenja“ združuje z ministerstvom za notranje stvari in z državno policijo sploh. Ob enem s to važno izpremembo se pošta in telegraf ter skrb za inostrana verstva loči od ministerstva notranjih stvari in se za nje naredi posebno ministerstvo, kateremu na čelo stopi dozdanji minister notranjega Makov, a Loris Melikov prevzame ministerstvo notranjih stvari. Ob enem se razpušča ona vrhovna komisija, ki je bila vsled atentatov na carja namenjena zoper nihiliste in katerej je skoraj z diktatorsko močjo Loris Melikov na čelu stal, ter se nje dela le vrše po običnih zakonih na dalje.

Ruske novine se veselé teh izprememb. „Novoje Vreme“ pravi, da je to za vsacega, ki pozna osnove ruskega državnega ustrojstva, velika pridobitev („javljaet sja gromadnoj reformoj“), katere važnost je teško zdaj precej ceniti po vsej vrednosti. Izpolnjuje se želja vsacega ruskega državljana, da bode vr-

hovna vlast v Rusiji stala icem klicu z narodom brez posredovanja tajnih kancelarij. — Podobno govoré tudi druge ruske novine.

Da se to veselje ruskega časništva in občinstva nad to izpremembo v upravi razume, treba vedeti, kaj je bilo to „tretje oddeljenje“ carjeve kancelije.

Zavod, kateri je v Rusiji pod strašnim imenom „tretjega oddeljenja“ carjeve kancelije znan bil, bil je res negacija državljanske svobode. Bila je to skrivna policija s skrivno sodbo in skrivno obsodbo. Iz „tretjega oddeljenja“ so se metale mreže, v katere je mnogi nedolžnik ujet bil. V prvotnih časih ruske vlasti tega zavoda nij bilo, a ko so Nemci v Rusijo začeli prihajati in se do vladnih mest dokopali, razevel je ta grozni zavod skrivnega zatoževanja in tajne ovadbe močno, zlasti za časa Byrona. Tako so do novejšega časa menili ruski mogotci, da morajo to skrivno ovaštvo in policajstvo ohraniti, katero je mej narodom le nezaupanje, strah in neiskrenost budilo. Zdanji car blagi Aleksander II. je bil sicer od početka svojega vladanja to skrivno policijo in eksekutivo odpravil, ali ko je bil dvakrat napaden, jedenkrat v Parizu, jedenkrat v Peterburgu, dal je zopet „tretje oddeljenje“ postaviti, v katerem so, kakor dr. Celestin v svojej znanej knjigi o Rusiji piše, zlasti Nemci radi kot špijoni in ovaduhi službe iskali, kar menda kaže, da ima Neme-

kadar mej druge narode pride služiti, poseben naturen talent za špiceljstvo.

Iz tega je veselje ruskih novin lahko razumljivo, da je odpravljena ta tajna policija in sodnija, ki je na golo ovadbo skrivnega agenta ali kacega osebnega sovražnika, mogla človeka v dosmrten zapor ali prognanstvo v Sibirijo spraviti. Odslej se bode sodilo vse javno, „z licem v lice z narodom.“ Da je Loris Melikov carju svetoval ta korak storiti, dela mu čast in mu zagotavlja hvaležnost narodovo.

Pa še z druge strani je prikazen zanimiva. Spet se vidi namreč, da se svoboda narodna v slovanskej Rusiji vse drugače razvija, nego li v družih državah. V zapadnih državah so narodi do večje svobode prišli, ali po krvavih revolucijah ali po vnanjih nesrečah, katere so njih državo zadele in jej namesto vnanje slave kos domače svobode donesle. V Rusiji ne tako. Tam se svobodnostne institucije razvijajo in napredujejo iz inicijative vladajočih krogov, od zgoraj, ne od spodaj, kar jim daje tem večjo veljavo, večjo trajnost, pa tudi večjo podlogo za bodočo celo svobodo.

Italijanski neredi v Spljetu.

V Spljetu, drugem velikem mestu Dalmacije, je dné 14. avgusta t. l. pešpolk baron Weber praznoval obletnico vzetja Banjaluke. Dopoldne je bila svečana maša, popoldne igranje ter godba, zvečer pa baklada. Bakle so nosili vojaki, jeden je nesel hrvatsko za-

Listek.

Nekaj o imeniku Mohorjeve družbe.

(Spisal Lepidus.)

(Konec.)

Imenitnost Mohorjeve družbe vidimo posebno v tem, da šteje toliko potentatov mej svojimi udi, ker vpisalo se je v to družbo šest Regentov, en Car, en Šah in četirje Cesarji, potem 43 Kraljev, dva Kraljiča, 25 Knezov, četirje Vitezi in ravno toliko Banov, tedaj veliko več vladarjev, kot jih je v celej Evropi. Tudi je mej udi en Princ, ki pa je ženskega spola, mi bi mu tedaj najrajši rekli, da je princesinja. V primeri k tolikemu številu mogočnejev je le malo vojakov, samo šest Soldatov in en Maršalek, potem so še četirje Strelci, en Dragonar, en Jahac, en Lovec in en Pešec, dalje 7 Trobcev in en Trobentar. Kljub tako majhenemu številu vojakov je vendar četirikrat Vojska in ravno tolikokrat Mir v imeniku, dvakrat je Nepokoj, enkrat pa Tepež.

Tudi duhovenska gospodska nij zaostala, kajti v imeniku je 13 Papežev, 17 Le-

gatov, 11 Škofov, en Kardinal, en Korar, dva Meniha in dva Kaplana.

V družbo sv. Mohorja se je vpisalo 23 Vrazov, dva Parkeljna, en Zlobej, ki pa je ženskega spola, in 5 Zlobcev. Tudi en Malik in ena Boginja sta mej družbenimi udi. Mohorjeve knjige dobivajo in jih menda tudi prebirajo peteri Duhovi in ena Duša.

V družbo se je vpisalo lepo število roko-delcev in družih delajočih osob. Vpisalo se je pet Fakinov, trije Delavci in dva Težaka. Mej udi je 48 Kovačev, 30 Logarjev in 5 Črnologarjev, 28 Kolarjev, 24 Žagarjev, 16 Strgarjev, 16 Kopačev, 15 Sitarjev, 13 Tkalcev, 12 Zidarjev, 11 Mlinarjev, 9 Koscev, 9 Ribičev, 9 Vrečarjev, 8 Oglarjev, 7 Klobučarjev, 7 Lončarjev, 6 Skrinjarjev, 5 Kosarjev, 5 Skodlarjev, 4 Mesarji, 4 Komatarji, 4 Štamcarji, po trije Čebularji, Gosarji, Glažarji, Kozarji, Lesarji, Ovčarji, Pokrivači in Streharji, po dva Hlačarja, Skledarja, Sedlarja, en Črevljar in en Kopitar, a vendar oba zadnja dva le žensko obleko nosita, en Oštir in en Go-

stilničar, (zadnji je ženskega spola), en Šivavec, ki pa ne nosi hlač. Dalje so še mej udi po jeden Bobnar, Cestar, Črednik, Kamenjar, Orač, Platnar, Rudar, Sodar, Stražar, Taškar, Vilar, Zvonar, Žličar. Potem se je še vpisalo v družbo 9 Mežnarjev in 7 Crkvočnikov, 11 Plavcev in 6 Brodnikov, 6 Kmetov in nekoliko Kmetičev, 7 Šolarjev in dva Dijaka, 6 Žolnirjev in en Palir, dva Notarja, en Pristav, en Sodnik in 11 Šlibarjev, 5 Padarjev in en Lečnik, en Popotnik in en Romar, dva Kupca in 27 Kramarjev, 7 Ravbarjev, en Ropar, en Puntar in pet Goljufov.

V družbenem imeniku se tudi na veselje in razkošje nij pozabilo, ker tam nahajamo 19 Godcev, 5 Pevcev in 4 Kolednike. Ondi je tudi Ples, vendar ena sama Polka in tudi le en Par; eden Zagode, drugi Pleše, tretji Poje. Za različne predstave sta dva Odra. Eden je Dobrovoljec in marsikdo je Vesel (15). Dalje je vpisana ena Ljubica in en Ljubi.

Sedem jih je, ki se pišejo Zaletel, eden Hiti, eden je Šel in eden je Romal.

stavo trobojnico, a godba je svirala „Naprej!“ Živio-klici so se po ulicah razlegali.

Spljetski italijanissimi so se nad temi slovanskimi glasi razljutili in sklenili maščevati se. Priliko za maščevanje so videli v petdesetгодиšnici cesarjeve. Spljet je pričel slaviti to slavnost 17. t. m. Poitalijančeni in italijanski fanatiki so napadli nekoliko vojakov Weberovega polka. Vojaki so se morali braniti; prijeli so bajonete v roke. Na to se italijanski ulični junaki spuste v beg, a na svojem begu obsujejo narodno čitalnico s kamenjem. Jeden član čitalnice je bil dosti znatno ranjen. O tej zadevi piše „Narodni list.“:

„Zlobni duh, ki je kriv, da se je Spljet, — ki pa se bode vsekako hrvatski preporodil — hrvatsvu izneveril, ta duh je zopet očrnil Spljet. Ta duh pa tudi prouzročuje, da se ne godé nikjer taki nemiri, nego se godé v Spljetu. Tega je kriv dr. Bajamonti, župan spljetski, ustavoverni vodja italijanissimov v Spljetu.“ Navedeni list kliče vlado na pomoč, da zatere italijansko rogoviljenje po Spljetu, katero podpira celo redarstvo.

Nemške novine ta dogodjaj po svoje zavišajo. Te pripovedujejo, da so bili vojaki nahujskani (tako, kakor Medvodski kmetje pri nas) od narodne stranke, potem pa da so začeli mahati s sabljami mej ljudstvo. S tako lažjo hočejo prikriti upornost spljetskih ustavovercev ter italijanissimov, ki vsi delajo pod jedno kapo. Zlasti „N. fr. Pr.“ je zelo huda na vojake, ker so njene ljubčke laške bastarde in „irredentarje“ malo v strah vzeli, ne pustivši se od njih motiti v svojih izrazih lojalitete. Zlasti hrvatska zastavica v rokah vojaka nemški list hudo bode. In da ima naš Winkler vsaj za en dan mir, a publikum dunajskih listov kako izpremembo, napada „N. fr. Pr.“ spet enkrat „satrapa“ generala Rodiča, dalmatinskega namestnika, ki Dalmacijo hrvti in „zveste“ Italijane iz šole izriva.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 27. avgusta.

Zakaj se dunajski nemški centralisti

ali ustivoverci tako strastno boré zoper Taaffejevo vlado? To vprašanje pojasnuje izjava nekega dunajskega nemško-liberalnega novinarja, ki je dejal: „Z ministerstvom Taaffejevim nič, ker pod njim se ne da nič zaslužiti.“ Tedaj centralisti se ne bojujejo zoper Taaffejev upravljivi program, nego oni se bojujejo zato, ker je minil čas „trinkgeldov“, kateri je cvel pod prejšnjimi nemškimi „liberalnimi“ vladami. Tedaj gola sebičnost vodi nemške „liberalce.“

Malo dni potem, ko se je obnovila letos nagodba mej Hrvatsko ter Ogersko, katero nagodbo je hrvatska vladna stranka sprejela samo z ozirom na vtelesenje Vojne Krajine hrvatske, „materij zemlji“, kar so Magjari obljubili, da se kmalu zgodi, so Magjari pokazali spet svoj pravi obraz. Vtelesenje Vojne Krajine v Hrvatsko veže zdaj stacim pogojem baje, katerega Hrvatje ne morejo nigdar sprejeti. Magjari zahtevajo, da jim Hrvatje popolnem tudi v principu prepuste Reko — sicer da se rešenje Krajiškega vprašanja zakasni. Naposled bode pa le hrvatska narodna opozicija prav imela, ker meni, da Hrvatje samo vodijo za nos Magjari.

Vnanje države.

Ruski uradni list ima telegram ruskega diplomatskega poverjenika v Pekingu, kateri javlja, da je upanje, da se nedorazumljenja mej Rusijo in Kitajem mirno poravnajo, in da ne pride do vojne. Kitajska vlada si je dala dopovedati, da se morajo mejnarodni dogovori spoštovati. Rusija pa ima sama velik interes v tem delu širne države ne vojske začeti.

Dne 24. t. m. je minil obrok, ko bi imela Turčija izročiti Črnogorcem Osinj. Tega nij storila, nego je zahtevala, da se jej pusti še tri tedne časa. Dne 25. t. m. pa so poslanički evropskih vlastij porti izjavili, da, če Turčija takoj ne izroči Črnogorcem Osinja, izvršile bodo vlasti demonstracijo z ladjami. Evropskih vlastij ladje zberó se potem v Palermu. Za to demonstracijo so posebno odločno Francija, Anglija, Italija ter Rusija. O Avstriji ter Nemčiji pa se piše, da bi radi dovolili Turčiji še deset dni obroka za odstopljenja Osinja.

Dopisi.

Iz Šent Petra pri Novem mestu 22. avgusta. [Izv. dopis.] Kako sijajno praznovala je naša občina, katerej sta se v ta namen pridružili občini Bela cerkev in Prédčina, 50letnico rojstva presvitlega cesarja, spričuje sledeči program, ki se je točno izvršil. V so-

boto 21. avgusta: Zvečer ob 8. uri zažgale se bodejo germade na znamenje, katero se bo dalo s petkratnim strelom z možnarji pri cerkvi v trškeji gori in po vseh bližnjih višinah. V nedeljo 22. avgusta: Ob 1/2 10. uri zjutraj sprejem gostov, županov in šolske mladeži iz Prečne in Bele cerkve. Ob 10. uri slovesna peta sv. maša v farnej cerkvi Št. Peterskeje, pri kateri bodejo sodelovali gospodje pevci iz Novega mesta. Po maši slavnostni govor v šolskem poslopji. Telegrafično čestitanje; zahvalno pismo županov in šolske mladeži na presvitlega cesarja. Govor dveh šolarjev. Nagovor c. kr. šolskega nadzornika. Poročilo odbora o stanju v poškodovanih krajih. Ob 1. uri popoldne skupni obed in pogostovanje šolske mladeži. Skažimo presvitlemu cesarju čast in hvaležnost, kar je v naši moči, saj je Njegova milost do nas tako obilna! Nedeljo ob 9. uri zjutraj pričeli so dohajati gostje iz Novega mesta, pevci, g. okr. glavnik Ekel, g. kanonik Mlakar, ki je bral sv. mašo in v lepem ginljivem govoru razlagal pomenljivost današnje slovesnosti. Navzočni so bili občinski odborniki iz Št. Petra, Prečne in Bele cerkve s svojimi župani okr. šolski nadzornik z učitelji iz imenovanih občin s šolsko mladino, deputacija Brusniške občine in državni poslanec g. V. Pfeifer. Po maši vršila se je slavnost v sijajno okinčanem šolskem poslopji. Občinski odbornik g. Ogulin pozdravlja navzočne s sledečim patrijotičnim govorom:

„Ljubezen, blažja, iskrena ljubezen je, ki veže milijone Avstrijancev na jedno srce, ona sili nas obhajati denes to lepo svečanost! Kar zgodovina Avstrijo sploh pozna, zmirom je bila ljubezen do prirojene cesarske rođovine najdražja dedščina narodom, ki sedaj uživajo srečo, biti pod milo oblastjo Franc Jožefa I. Ta ljubezen je pod vladarji habsburškimi svojo ognjeno skušnjo prestala, svoj blagoslov prejela! V utrdbo teh besed nehčem vas, velečastiti, nadlegovati s podatki iz starodavnih časov, saj nahajamo dokazov dovolj v novejši in najnovejši dobi, v tem, kar smo sami doživeli, kar smo sami videli. Koso l. 1848 nekateri v svojej zmoti nažgali baklo ustaje, brat se boril zoper brata, neki verolomen kralj s svojimi trumami napal ro-

Eden je Zazijal, drugi je Požrl. Neki župnik je Vereu in neki drug je Hudovernik. Dva Mohorjeva uda sta Kupljena, pet jih je pa, ki pravijo, da so Prodani. Skoraj največ udov se piše Novak (111), eden pa Novinec. Devet je Divjakov, dva sta Pohlevna, eden Poštovan, četirje so Pokorni, nekateri so Brumni in nekateri pa Marni. Šesteri udje so Majheni in deveteri so Mali. Eden je Nagel, drugi Hiter in tretji Brzan.

Mej udi Mohorjeve družbe je le en Čas. Nahajajo se ondi četiri Meseci in več Godin. Mej meseci je zadnji najbolj zastopan, ker naletimo mej udi 22. Grudnov. Travnikov je devet, Kimovcev šest, trije Majniki, dva Prosinca, en Marec, in en Rožnik. Osem je Praznikov, 32 Petkov in en Svetek. Izmej letnih časov in izmej praznikov zaslužijo, da jih imenujemo tri Zime, 44 Božičev, četirje Pusti, trije Vuzmi in en Trijak. Dneva nij nobenega, pač pa 10 Noči in 5 Zorov.

Po družbenem imeniku bi zemlja ves drug obraz dobila, kakor ga ima. V imeniku je 27 Ravnikov in en Pol, na naši zemlji je ta razmera nekoliko drugačna. V imeniku nij

en Svet, ampak dva, in tudi dva Solnca, pa vendar le ena sama Zvezda.

Kar se vremena tiče, moramo reči, da so imena nekaterih vetrov posebno pogostna, namreč Jug (25) in Sever (23). Na Burjo naletimo četirikrat. Izmej drugih vremenskih prikaznij se lahko še navedejo Vihar (6), Grom (5), Oblak (37), Megla (1), Mrak (23), Mraz (4), Slana (5).

V imeniku je 9 Požarjev, četiri Povodnji in tri Suše. Ker smo ravno požar omenili, lahko tudi pristavimo, da so v imeniku trije Žarki, četiri Iskre in en Ogorok. Pogorelcev je osem, dva sta Ožgana in dva sta Požgana. Število Žigavcev je 4.

Tudi različnih jedilnih imen ne manjka. Največ je Močnika (25), potem Hrena (21), Rožičev (20), Štrukljev (20), Pirhov (13), Klobas (8), Ocvirkov (6), Graha (4), Repe (3), Česna (2). Mej udi Mohorjeve družbe je 9 Kvasov, dva Kruha, dva Hleba, dva Hlebca, trije Krajci, dve Skorji in 5 Ovsenikov. Za naše domače živali bi se dobila Mrva (2) in Krma (2). Dalje se dobi v imeniku Jesih (8) in Kis (1), Sok (3), Siratka (1), Rebula (1) in Brinovec (3). Tudi imena za potrebno posodo se lahko dobé, kakor Bokal (1), Polič (3)

Maslič (1), Kelih (3) in Lonca (1), potem pa tudi en Čeber in četirje Sodci, pa le en Čep. Mej posodo smemo všteti tudi četiri Mehove, tri Žaklje in eno Vrečo, dva Cedilnika, en Pehar in en Okrožnik.

Pri vsem tem, da smo toliko dobrih jedil in pijač našli, dobimo vendar mej Mohorjevimi udi nekega strežaja, ki pravi, da je Lačen, in nekega posestnika, ki je na glasu, da je Potreben. V Mohorjevo družbo so se vpisale tri Lakote in le dva Presetnika; nasprotno je pa vendar najti tudi 24 Debeljakov in 11 Debevcev, 14 je Mastnih in le pet je Suhačev. V družbo se je vpisalo 12 Kuharjev, en Pek in en Pivar. Dalje je v družbi 23 Vodopivcev, 11 drugih Pivcev, ki menda tudi vino radi srkajo, 5 Žganarjev in en Mesojednik. Tudi je v imeniku 5 Južen in trije Obedi, 8 Ogrizkov in 4 Ostanki.

V družbenem imeniku se dobi Cviren (3) in 13 Klobčičev. Kar se prediva tiče, nam je Kodnik (4) na razpolaganje in sicer dva Kosma in 8 Kodelj. Tudi nij brez Pezdirja (6). Izmej obleke hočemo navesti 11 Kožuhov in dva Slamnika. Za nove črevlje je 9 Urbasov pri rokah.

V koledarjevem imeniku tudi nij brez

divovna polja lombardska, stegovaje svojo roparsko roko po železni kroni, ko se je majal habsburški prestol: kaj je gnalo takrat uradnika iz uradnije, dijaka iz šole, obrtnika od njegove obrtnije, mirnega kmetovalca od njegovega pluga? Kaj je, pravim, gnalo vse te, da so zapustili domače ognjišče, zgrabili za orožje, in žrtvovaje za domovino planili na terišče z Radeckega junaško vojsko, če nij bila to ljubezen? Ko je roka hudobneža drznila se lotiti se avstrijskim narodom tako druzega življenja Franc Jožefa, kaj je gnalo nas takrat, da smo se približali stopnicam altara, in molili za njegovo rešitev, in ko smo videli svoje prošnje uslišane, njegovo rešitev zagotovljeno, kaj nas je zopet gnalo v hišo božjo hvalit Boga v gorkih molitvah, če nij bila to ljubezen? Ali se nijmo veselili z njim, ko je peljal Elizabeto nevesto na svoj dom, ali se nijmo radovali z njim, ko se mu je narodil sin, dednik krone? Kako imenujete, prečastiti, one veličanske slavnosti, katere so obhajali vsi narodi, da celo vsako selo naše domovine ob času srebrne poroke cesarja in cesarice, kako one izraze veselja, ko si je njegov sin cesarjevič Rudolf izbral svojo nevesto? Kakor so Avstrije narodi s svojim vladarjem vselej veselje in žalost delili, tako so se tudi v dnevih nevarnosti, kadar koli je bojni vihar razsajal po deželi, zbrali okolo njegovega prestola, da bi stali kot en mož v brambi cesarja in domovine. Vselej so položili otroci in starčki svoj prihranjen denar na altar domovine, vselej so pritekli stari in mladi iz vseh stanov, z orožjem v roci; udana v božjo voljo, in skrivaje svoje solze je gledala marsikatera nevesta za svojim ženinom, marsikateri otrok za svojim očetom, marsikatera žena za svojim možem, ko se je podajal na bojišče, saj je šel v sveti boj za domovino na cesarjev ukaz, in če nam tudi bojna sreča nij bila vedno ugodna, vendar so mnoge bitve, ki jih je Avstrija bila, mnogi boji v Bosni, slavni čini našega domačega polka podali najsijajnejši dokaz, kar zmore avstrijska armada, vneta od ljubezni do svojega cesarja, kakor zna ona smrti pogumno v oči zreti, in junaško umreti! Mej tem, ko vladarji družih velic držav obdani povsod od izdajalcev in zavrtnih moril-

cev, da si jih varuje ogromna množica očitnih in tajnih čuvajev, celo v svojej lastnej palači nijso varni pred smrtnimi udarci sovražnikov, obči Franc Jožef nečuvan in prost s svojimi zvestimi narodi, in najde v ljubezni toliko milijonov svojih podložnikov najčastnejše in varnejše zavetje proti vsakej nevarnosti. Ta ljubezen do svojega cesarja je avstrijskim narodom globoko vcepljena v srce, ona je povračilo tega, za kar smo hvalo dolžni Nj. veličanstvu, ki z jednako ljubeznijo objema vse narode, Slovane in Nemce, Magjare, Rumunce in Lahe, kdo neki drug, prečastiti! je raztrgal spono hlapčevstva in sužnosti, ter naredil kmetovalca svobodnjaka? Kdo neki drug je dal odvezo zemljišč? Njegova roka nam je podelila ustavo in svobodno srenjo, najboljo hrambo za narodnost in jezik, da, zbral je okolo sebe svetovalce izmej ljudstva. On je storil jednako pravico za vse. Njegovo srce čuti potrebo, da se vsi narodi v cesarstvu zjedinijo — in uže vidimo, kakor se kaže povsod zarija jedinstvo! O da bi Njegovo očetovsko oko ugledalo solnčni svit milega dne, ko bodo vsi narodi Avstrije, kakor daleč razprostira cesarski dvoglavni orel svoja braneča krila, kakor jedno bratsko ljudstvo težili po slavi in blagru skupne domovine! Mej tem, ko drugi vladarji na bojiščih dajo prelivati kri tisoč in tisoč svojih podložnikov, da bi stregli svojej častilakomnosti, svojemu pohlepu po deželah, so Franc Jožefu mirna opravila in razcvet b'azostanja črez vse; mej tem, ko drugi vladarji z ošabnostjo in hladnokrvnostjo ogledujejo po vojskah poteptane kraje in uničeno blagostanje celih narodov, in slišijo jok in stok zapuščenih vdov in otrok, katerih očetje so padli kot žrtve njihovega hrepenjenja po slavi — videl je po povodnji razdejani Szegedin, kako se je njegov cesar in kralj milo jokal na njegovih razvalinah! Njegovo blago srce je voljno pomagati v vsakej nesreči — to spričujejo nepreštete svote, ki jih On vsako leto v olajšanje nadlog daruje! To kažejo darila, ki jih je On v polajševanje naših rev uže večkrat donesel. Nesreča naša leta 1873 je našla po Njegovej dobroti toliko izdatno pomoč, in ko se Mu je nezgoda, ki nas je za-

delo dne 6. junija tega leta, naznanila, bilo je to črez osem dnij potem, brž je daroval, še prej ko se je škoda uradno cenila, nam in našim tovarišem v nesreči na poročilo možakov, v katere stavi svoje popolno zaupanje, kateri imajo sočutje za naše nadloge, svoto od 4000 gold. Njegovi postavljenici pa so napravili biro, in kolikor so dopuščale neugodne razmere, dohajala so nam obilna darila v pomoč. Ti ljuba mi mladina, ki si od stvarnika poklicana, stopiti na naše mesto, kadar mi stari zatisnemo oči, ohrani denašnji praznik v spominu, in ga ne zabi do sive starosti! Kadar koli vidiš mili obraz Njega Veličanstva v podobi, spomni se, da je Njegova ljubezen tvojim staršem podarila seme, katero so sejali, da je Njegova milost nam oskrbela ozimno posev, da je Njegovo blago srce rešilo nas lakote! Šola, učitelji, ki te omikajo za življenje, so delo Njegove očetovske skrbi! Če to pomisliš, morala boš razumeti lepe besede domače pesni, katere skladatelj kliče:

Naša beseda je,
Za dom in cesarja vse
Kri in srce!

Če vprašate, prečastiti, zgodovino, podá vam vsaka stran v avstrijskej zgodovini najsijajnejši dokaz o žrtvovalnej ljubezni narodov do svojega vladarja, bodi si ob času vojske, ali ob času miru. Kaj pa je, kar nas druží denes v teh praznično okinčanih prostorih v proslavljenje petdesetletnice Njega Veličanstva? Ljubezen je, blažja, iskrena, ki veže milijone Avstrijancev na jedno srce! Tudi ti, ljuba mi kranjska dežela nijsi najzadnja mej dragotinami krone, ki glavo tvojega viteškega cesarja kinča! Akoravno majhena, vendar si jednake veljave z drugimi, neprekosljiva v ljubezni do svojega cesarja! Tudi tvoji sinovi, naši bratje so na bojiščih z veseljem svojo srčno kri prelivali, tuči njim je bilo gaslo:

Vse za dom in za cesarja,
Kri, življenje, naj velja!

Zatorej končujem z besedami naše, vsakemu od nas dobro znane narodne pesni:

Kar je v pravo srečo šteto
Bog obema podeluj —
Franc Jožefa Lizabeto
Hišo Habsburg obdaruj,

Cvenka (3), ker tam dobimo tri Tolarje in en Krajcar. Izmej papirnatega denarja lahko naštejemo en Devetak in štiri Sedmake. Sploh bogatija nij posebno velika, ker je mej vsemi udi en sam Bogatec in le malo Bogatajev, nasprotno je pa 7 Nemaničev. Dva sta Revna in marsikdo je Dolžan (13).

V imeniku nahajamo nekatere ude, kateri imajo za priimek abstraktna imena, kakor: Šega (15), Hvala (12), Zamuda (9), Strah (9), Hoja (2), Kvar (2), Misel (2), Skaza (2), Milost (1), Dobrota (1), Potrata (1), Zdražba (1), Srd (1).

Če iščemo v imeniku take besede, s katerimi različne razmere v družini zaznamujemo, dobimo naslednje pojme: Starec (25), Dečko (5), Sinko (1), Bratec (2), Dedič (1), Ujec (2), Vnuk (5), Vdovec (1), Vdovič (12). Potem so tudi Gruntar (5), Kajžar, Samec (5), Sluga (10), Sužnik (1) in Rob (1). Prijatelj je v Mohorjevo družbo 11 vpisalo.

Ako sodimo ude po njih priimkih in sklepamo po teh na njih zunanjo postavo, opazimo veliko različnost mej njimi. Nekoliko je Belcev, 23 Erjavcev, dva sta Črna; tudi je 15 Kosmačev in en Kosmatin; eden je

Gladek, 5 je Golétov in eden je Gol. Kodrov je šest in Bradačev je pet; pet je tudi Kruljcev, eden je Krevelj in eden je Hrom. Devet je Sivcev, trije so Plešci in eden je Pleša.

Priimki, nahajajoči se v družbenem imeniku, bi lahko služili kakemu slovenskemu slovniciarju, da bi jih porabil za izgled, posebno pri spregatvi glagolov. N. pr. za drugo osebo jednine bi dobil v imeniku naslednje izgled: Čuješ (4), Smodiš (4), Potrebujes (2), Skrbiš (2), Vodiš (1). Za tretjo osebo jednine bi lahko navedel: Stoka (8), Šumi (4), Mahne (2), Kreše (1). Za veljni naklon v jednini bi lahko porabil naslednje izgled: Križaj (15), Podržaj (4), Ferčej (1), Kričaj (1), Povalej (1), Ruj (1), Počkaj (1). Za opisovavni deležnik preteklega časa bi imel mnogo izgledov na razpolaganje, kakor: Zavrl (9), Premrl (6), Smrdel (3), Kresal (2), Ropotal (1), Rekel (1), Sušil (1), Zadel (1), Zavaldal (1). Za ravno tisti deležnik za žensko obliko bi mogel kak slovniciar za izgled navesti priimek peterih Mohorjevih udov, namreč Skuhala. Za tisti deležnik moškega spola v množini bi n. pr. postavil besedo Regali. Za deležnik trpovne oblike preteklega časa bi se

lahko našli naslednji izgledi: Križan (12), Pernat (7), Končan (5), Obran (5), Orožen (4), Rastresen (4), Natlačen (1), Pogljajen (1), Popit (1) itd.

Pri „števnikih“ bi se dali naslednji priimki porabiti: Šest (1), Devet (1), Trinajstič (1).

Tudi nekaj „prislovov“ bi se dalo pri priimkih Mohorjevih udov dobiti, kakor Drev (6), Najbrš (6), Sedej (9), Narobe (6), Nerad (5), Nastran (2), Zaman (2).

Izmej „veznikov“ se je menda izgubila mej slovenske priimke samo beseda: „Dokler“ (2).

Nazadnje navedimo še naslednje priimke, ki se v imeniku nahajajo in so nekaterim ljudem posebno všeč. Ti so: Bahovec (2), Baboder (2), Babosek (1), Bolhač (1), Božjeglav (2), Kacafura, Kavalir (1), Kozodrc (2), Lipoglav (1), Mrhar (7), Mevlja (1), Mišmaš (1), Močibob (1), Prdec (1), Pezdich (1), Ramoveš (2), Smukpodvrbo (1), Smrkelj (2), Trap (3), Zgaga (2), Zahruševcem (1).

V celem imeniku je le en Konec in s tem hočemo končati, akoravno s tvarino še nijsmo pri kraji.

in z besedami, s katerimi je naše županstvo denašnje svečanost oznanilo: Skazujmo našemu presvitlemu cesarju čast in hvaležnost, kar je v naši moči, saj je Njegova milost do nas tako obilna! In vas pozivljem, skupno izraziti čutja, katerih so srca naša preporna s klicem: Njega Veličanstvu, našemu premilostljivemu gospodarju in cesarju Franc Jožefu I. gromoviti trikratni živio!"

Šolska mladina in vsi navzočni navdušeno zapoje cesarsko pesen. Na to sledijo govori šolarjev in učenk ter šolskega nadzornika.

Dalje prečita g. Ogulin izkaz podeljene podpore v denarju in žitu: Izkaz o podporah, katere so občine Št. Peter, Prečna in Bela cerkev za po toči poškodovane do denašnjega dneva prejele: Občina Št. Peter 160 gld., 105 mernikov koruze, 48 mernikov prosa, 235 mernikov ajde; občina Prečna 180 gld., 186 mernikov koruze, 42 mernikov prosa, 280 mernikov ajde; občina Bela cerkev 160 gld., 144 mernikov koruze, 60 mernikov prosa, 186 mernikov ajde. Vse tri občine skupaj 500 gld., 435 mernikov koruze, 150 mernikov prosa, 701 mernik ajde. Odbor za silo v Št. Petru 22. avgusta 1880.

Dalje prečita zapisnik odborovih sej občine Bela cerkev, Prečna in Št. Peter, katere imenujejo g. državnega poslanca V. Pfeiferja za svojega častnega uda, ki se zahvaljuje gignjenega srca za naklonjeno čast.

Ob 1/22. popoldne je bil skupni obed, okusno jed in izvrstno dolensko kapljico preskrbel je Št. Peterski župan g. Bojanec in njegova skrbna supruga. Zdravico presvitlemu cesarju napil je g. okrajni glavar Ekel, a g. ces. namestniku Winklerju drž. poslanec V. Pfeifer, mej tem ko je Bele cerkve župan g. Zorko nazdravljaval okrajnemu glavarju g. Ekelnu in g. Ogulin državnem poslancu V. Pfeiferju. Te napitnice bile so navdušeno sprejete in tudi ki so temi sledile na g. Ogulina, na g. Mlakarja, na župane, šolsko mladino i. t. d.

G. okrajni glavar odpošlje na dež. predsedništvo v Ljubljani v imenu imenovanih občin telegrafično čestitanje z zagotovilom globe hvaležnosti in neomahljive udanosti do Nj. Veličanstva in preslavne cesarske rodbine, ob enem naznanja g. dež. predsedniku Winklerju, da ga je občina Prečna izbrala za častnega občana.

Dne 22. avgusta ostane vsem navzočnim v neugasljivem spominu vse žive dni. Živelo vro prebivalstvo iz Št. Petra, Bele cerkve in Prečne, naj čuva božja roka nad njim!

Domače stvari.

— (K Stanko Vrazovej svečanosti) dne 8. p. m. pojde tudi oktet pevcev ljubljanske čitalnice. Ti bodo peli pri sv. maši, katero bode bral v Jeruzalemu Vrazov bivši tovariš dr. Muršec iz Gradca.

— (Stritarjev „Zorin“ v nemškem prevodu.) Stritarjev znani slovenski roman „Zorin“, ki je v prvem tečaju „Zvonovem“ natisnen, pričel je izhajati v praške „Politik“ podlistku večerne izdaje, preložen na nemški jezik od Fr. Selaka.

Narodno-gospodarske stvari.

Grozna trtna uš (phylloxera vastatrix) na Hrvatskem blizu meje štajersko-kranjske.

Nedavno sem poročal o nesreči, katera je zadela vinograde v Pirani v Istri. Hrvatska vlada poslala me je dvakrat v Istro, da ondi

Izdatelj in urednik Makso Armič.

preiščem stvar in nasvetujem potrebne naredbes, da se grozna phylloxera ne zanese na Hrvatsko. Vrnivši se iz Istre, sem mej drugim predlagal slavnej vladi, da naj se vsem podžupanijam popišejo simptomi (znamenja), pod katerimi se phylloxera pokaže, in da se to vsem občinam naznani, kajti mogoče je, da phylloxero uže v deželi imamo, samo da je vinorejci ne poznajo.

Komaj pa je bila ta naredba razglašena, uže nekoliko dnij kasneje pošlje v steklih dobro zamotanih občina Brdovac pri Zaprešiču vladi nekoliko izkopanih trsov na ogled, z opazko, da na teh trtah so ona znamenja, katera so bila popisana v vladnem razglasu. Vlada izroči trse precej meni, da jih preiščem — in žalibog! — prvi pogled s povekšalnim steklom na korenine trt pokazal mi je množino phylloxere, in konstatirana je bila neizmerna nesreča za hrvatsko zemljo.

Po nalogi vlade se precej podam na mesto, od koder so bile trte poslane, da pregledam, kako daleč je nesreča razširjena, in da konstatiram obseg okuženih vinogradov. V Zaprešiču pridruži se mi občinski načelnik iz Brdovca, baron Rauch s svojimi sinovi, in oskrbnik posestva grofa Jelačića. Črez poldrugo uro vožnje pridemo v vas Kraj, katera leži ob Sotli, na meji štajerske. Cela okolica nij družega, kakor bregovi, nasajeni s trtami, — nasproti tem bregovom na drugej strani Sotle leži štajerska bizeljska dolina zopet s krasnimi vinogradi. Hrvatski vinogradi so od štajerskih komaj pol ure oddaljeni.

Ko pridemo v Kraj, podamo se v vinograde graščaka Sigmunda, in na žalost morali smo opaziti, kako je uže velik del vinograda popolnem uničen, trte posušene, brez mladice in ploda. Strašen bil je pogled po vinogradih! Kamor smo prišli, povsod smo našli, da jih phylloxera pokončuje in da pglavitni dohodek naše dežele rapidno pod zlo gre.

Ko so se vsi o velikej nesreči prepričali, odšli so zopet na svoj dom, jaz pa sem šel v Marija Gorico, da od tam dalje prepotujem vinograde in konstatiram, kako daleč je razširjena phylloxera.

V petih dneh svojega preiskavanja mogel sem se prepričati, da je phylloxera razširjena v vinogradih 3 davkovskih občin in to v Laduču, v Kraji in v Pušči. Te občine imajo vinogradov 1010 oralov, od katerih je okuženih in uničenih do 300 oralov. Okuženi vinogradi so od sv. Križa (občina Laduč) do Pušče v daljini 4 ur. Največ vinogradov imajo tukaj gospodje Sigmund, baron Rauch in grof Jelačić. Pa tudi kmetje imajo veliko vinogradov, katerih nekoliko so pa uže preteklo jesen izkrcili in nasadili s turšico, kazoči, da so se jim trte vse posušile, katere uže nekoliko let niso rodile; neznaajoči za uzrok, gledali so siromaki, kako jim vinogradi propadajo.

Od kod da je phylloxera le sem prišla, ne more se za gotovo povedati; sumnja, da jo je iz Klosterneuburga z naročenimi trtami pred 10. leti dobil g. Sigmund, nij popolnem opravičena, kajti vinograd, nasajen z onimi trtami, je sicer inficiran, ali trte niso se še posušile in imajo še toliko mladice, da se bodo posušile še le črez dve leti, dočim so trte na drugih mestih vinograda, katere niso bile donešene iz Klosterneuburga, uže preteklo leto se posušile in propadle.

Mogoče bi bilo tudi to, da je phylloxera došla iz Štajerskega v hrvatske vinograde, ker se pripoveduje, da so vinorejci pri Kapeli (vas na štajerskej strani), katera leži nasproti Sigmundovih vinogradov, uže pred tremi leti krcili vinograde zato, ker so se jim sušili.

Tudi denes še ne morem za gotovo reči, kako daleč je phylloxera razširjena; mogoče je, da še dalje sega, kakor sem preje omenil, ker je znano, da phylloxera lahko po več ur daleč preleti.

Nevarnost za celo hrvatsko deželo je velika, tem bolj, ako se pomisli, kako veliko je tu vinogradov, v katerih se vsako leto pridela 2 do 3 milijone veder vina, ki je najpoglavitejši dohodek cele dežele hrvatske.

Velika je pa tudi nevarnost za sosednjo kranjsko in štajersko deželo, kajti okuženi

vinogradi niso daleč od onega kraja, kjer se Sotla steka in Savo in kjer je meja kranjske in štajerske dežele.

Nujno je tedaj priporočiti deželnej vladi kranjske in štajerske, da bi po strokovnjakih, kateri phylloxero poznajo, dale pregledati vse sosednje vinograde, ali phylloxere uže tudi tam nij, samo da je ljudje ne poznajo, kakor je to bilo v Istri in zdaj na Hrvatskem, kjer se je tako silno širila toliko let. Kranjska in štajerska vlada morali bi tem prej izdati stroge ukaze proti importu (uvožnji) vsakeršne stvari iz vinogradov okuženih krajev na Hrvatskem, in to tem bolj, ker mej okuženimi vinogradi na Hrvatskem je tudi dosti takih, ki so posestva Štajercev, stanujočih na Štajerskem. Kako lahko je mogoče, da iz svojih vinogradov, ki jih na Hrvatskem imajo, in v katerih je phylloxera, s travo, katero kosé po vinogradih, s kolci, ali pa z izkopanimi trtami, o katerih mislijo, da so pozeble, preneso phylloxero črez mejo v štajerske vinograde!

Zatorej Kranjci in Štajerci pozor! Verjemite mi: kdor nij videl na mestu, ne more verjeti, koliko nesreče in škode more ta mala uš vinogradom narediti.

Hrvatska vlada objavila je ta žalostni primerljaj nemudoma ministerstvu v Pešto in na Dunaj in sama bode porabila vsa sredstva za pokončanje in lokaliziranje phylloxere v hrvatskih vinogradih.

Zagreb, dne 21. avgusta 1880.

Franjo Kuralt,
tajnik hrv.-slav. gospodarskega društva
„Nov.“

Denašnjemu listu „Slov. Naroda“ je priložen „Kratki izpisek iz računskih sklopov in iz opraviškega poročila praške banke Slavije“, na kateri svoje čestite čitatelje osobito opozorujemo.

Dunajska borza 27. avgusta.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	72 gld.	80	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	70	„
Zlata rente	88	20	„
1860 drž. posojilo	131	80	„
Akcije narodne banke	833	—	„
Kreditne akcije	290	20	„
London	117	90	„
Srebro	—	—	„
Napol.	9	36 1/2	„
C. kr. cekini	5	58	„
Državne marke	57	85	„

Ekonom,

teoretično izobražen, praktično izkušen, ki služi v tej stroki uže 12 let in je zdaj oskrbnik, zna nemški, slovenski ter magjarski, želi dobiti službe kot ekonom ali računski uradnik na kakem posestvu. Pismene ponudbe naj se pošlejo pod naslovom „ekonom“ administraciji tega lista. (404—4)

Št. 80.

(4/8)

Naznanilo.

Okrajni cestni odbor v Črnomlju naznanja, da se je zaradi oddaje grajenja nove ceste od Hajke črez Doblč v Črnomelj, oziroma do združenja v Viniško-Črnomeljsko okrajno cesto kot prodolženje uže dodelane ceste, ki pelje od Brezovice do Miklarjev v dolžini 7773 metrov določila minuendo-dražbena obravnava na dan 6. septembra 1880 dopoldne ob 10. uri.

Skupni proračun troškov znaša 3257 gold. 75 kr. av. v. ter obsega razstreljanje skal, odkopavanje peščene in skalnate zemlje, zidanje obcestnega zidu in majhenih kanalov, t. j. vsa umetna dela, ki se tičejo cestnega uravnavanja razen cestnega flaštranja in nasipanja.

Kogar veseli sprejeti to delo, vabi se z dostavkom, da mora vsak dražbenik 5% jemščine izklicane cene uložiti pred ponudbo, a natančnejši pogoji, načrt zgradbe, posamni deli proračuna troškov ter zapisnik površja in dolžine leže na razgled pri podpisnem okrajnem cestnem odboru.

Okrajni cestni odbor v Črnomlju,

dne 21. avgusta 1880.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Kratek izpisek*)

iz računskih sklepov in iz opravilskega poročila

za 1879. leto.

I-II. oddelek. Zavarovanje istin (kapitalov) in dohodkov do neke dobe življenja in za slučaj smrti.

Število členov 17.790. — Zavarovani kapital vkup 9,564.999 gold. 50 kr. — Zavarovani dohodki 1.956 gold. — Zavarovalnina in postranska plačila 162.793 gold. 46 kr. — Rezervne in poroštvene zaloge 815.004 gold. 65 kr. — Zaloge od preostanka 116.322 gold. 43 kr. — Izplačani kapitali in dohodki leta 1879 99.875 gold. 64 kr. — Preostanek od leta 1879 (za fonde in člene) 10.835 gold. 41 kr.

III. oddelek. Vzajemna podedovanjska društva.

Število členov 18.698. — Podpisane istine 7,967.250 gold. 50 kr. — Plačane vloge v l. 1879 234.760 gold. 51 kr. — Imetka (rezervine zaloge) z všteti 4% obrestmi in obrestij 2,729.308 gold. 83 kr. — Posebni dobiček iz obrestij in delež na dividende odd. II. 433.485 gold. 48 kr. — Posebna zaloga za upravne troške 20.000 gold. — (Obrestnega dobička v 1879. letu (čez navadne 4% obresti, ki znašajo za l. 1879 106.498 gl. 10 kr.) z vštetim preneskom dobička iz odd. od let 1869—1874 znaša 58.855 gold. 12 kr.) Vse premoženje oddelkov za vzajemno podedovanje znaša koncem najstarejšega upravnega leta 3,162.794 gl. 31 kr.

Upni društvi.

1. upno društvo. Posojila na založnine (kavcije) državnim, občinskim in zasebnim uradnikom, ki so pri „Slaviji“ vsaj za 500 gl. istine zavarovani za slučaj smrti.

Število družabnikov 305. — Posojila znašajo do sedaj 152.495 gl. 39 kr. — Kapitala ostane še amortizirati 67.801 gold. 81 kr. — Oglašene izgube v letu 1879 ni bilo nobene.

2. upno društvo. Posojila in zájmi (predplačila) členom II. oddelka, ki so pri „Slaviji“ vsaj za 500 gold. istine zavarovani za slučaj smrti.

Število družabnikov 1479. — Posojila znašajo vkup 1,088.549 gold. — kr. — Kapitala ostane še amortizirati 527.591 gl. 46 kr. — Izgube v letu 1879 vsled propalih pravic do zavarovanega kapitala ni bilo nobene.

IV. oddelek. Zavarovanje za ogenj.

Število členov 123.944. — Zavarovani kapital 118,484.004 gold. — Premije in postranskih plačil za leto 1879 807.789 gold. 37 kr. — Redna premijna rezerva za bodoča leta 230.837 gold. 25 kr. — Izrednih rezervnih in poroštvenih zalog 100.718 gl. 48 kr. — Zaloga dobička 73.034 gold. 72 kr. — Plačanih povračil za škode s troški za precejšnje istih za 1879. leto 432.240 gold. 44 kr. — Preostanek v letu 1879 za člene in zaloge 32.492 gl. 21 kr.

Odkar se je ustanovil IV. oddelek (od 1870. do konca 1879. leta) podelilo se je iz dobičkov na podlagi §. 4 in 5 pravil IV. odd. 218 občinam gasilno orodje in skoro povsodi četverokolesne gasilne brizgalnice v skupnej vrednosti 87.423 gl. 73 kr.

Mlinarska zadruga v IV. oddelku. Število členov 1418. Zavarovane istine 7,706.494 gold. — Zavarovalnina 56.974 gl. 07 kr. — Povrnene škode, preiskovalni troški in zaloga ne še rešenih škod 16.232 gold. 25 kr.

Požarnih škod se je od 1870. do konca 1879. leta izplačalo v mlinarskem oddelku 292.819 gold. 81 kr.

V. oddelek. Zavarovanje proti toči.

Število členov 1879. leta 6.922. — Zavarovane istine 4,753.497 gold. — Premij in postranskih plačil 78.521 gold. 26 kr. — Poroštvene zaloge 45.611 gold. 72 kr. — Plačanih škod s troški za precejšnje istih 90.444 gold. 78 kr.

V vsej najstarejši dobi svojega obstanka do konca leta 1879 povrnila je banka „Slavija“ za škode s troški za precejšnje vred vkup gl. 4,729.238.53. Vsi rezervni in poroštveni fondii in zaloge — znašajoči gl. 4,567.306.58 — so pokriti z blagajničnim premoženjem gl. 3,916.333.91, kakor to dokazuje na četrti strani priloženi izkaz, dalje terjatve gl. 419.776.51 v nerešenih poštnih nakaznicah in terjatve pri posameznih členih, in v terjatvah gl. 418.782.61, katere ima banka pri svojih organih. Zaloge preostankov v odd. I—II. in IV. znašajo gl. 189.357.15 in v odd. III. gl. 433.485.48. Gotovine, posojene 50 založnicam dosegle so koncem l. 1879 vkup gl. 376.542.16. — Členom odd. IV. in V. posojeno na hipoteke gl. 742.224.23, posojila na police I—III. dosegle so gl. 119.383.94. Preostankov za fonde in člene bilo je v letu 1879 v vseh zavarovalnih oddelkih gl. 149.825.72. Ves dohodek in zavarovanja, vlog in postranskih plačil v vseh oddelkih znašal je v minolem upravnem letu gl. 1,574.497.38 kr.

*) Na zahtevanje posilja glavno ravnateljstvo letno sporočilo in natančne češke ali nemške računske izkaze brezplačno.

Občni pregled računskih izpiskov o izgubi in dobičku 1879. leta,

sestavljen po na drobno izdelanih računskih izpiskih posameznih oddelkov banke „Slavije“.

(I.—III. oddelek: Zavarovanje življenja. — IV. oddelek: Zavarovanje za ogenj. — V. oddelek: Zavarovanje proti toči.)

Dati.

Imeti.

	gold.	kr.	gold.	kr.		gold.	kr.	gold.	kr.
Prenesek fondov in zalog od leta 1879:					Prenesek fondov in zalog od leta 1878:				
Rezerva pozavarovalnih premij II. in IV. oddelka	123.830	61			Rezervni fond I.—IV. oddelka	3.327.070	77		
Dopolnjujoče zavarovalne premije odd. I.—II.	51.814	44			Izredna rezervna zaloga odd. I.—V.	399.676	26		
Zaloga za nagrade nerešenih škod in preiskovalnih stroškov odd. IV.	15.214	37			Poroštvena zaloga I. in II., IV. in V. oddelka	148.914	23		
Dolg članov odd. III. do l. 1878	9.926	53	200.785	95	Zaloga ne še plačanih škod I., II. in IV. odd.	76.134	67		
Zrušene premije in vloge I.—V. oddelka			63.314	37	Dopolnjujoče pozavarovalnine odd. II.	2.598	48		
Zrušene postranske pristojbine I.—V. oddelka			5.331	02	Preostanki za člene odd. III. z II. a) 3 od leta 1874	1.866	77		
Pozavarovanja odd. II., IV.—V.			231.617	29	„ „ „ IV. leta 1878	4.704	57		
Škode: povraene v I.—II., in IV.—V.	597.80	18			„ „ „ V. „ 1878	12.819	88	3.973.785	63
Preiskovalni troški IV. in V. oddelka	24.039	68			Premije in vloge oddelka I.—V.			1.291.575	87
Zaloga ne še povrnjenih škod II. in IV. odd.	61.435	59	683.280	45	Postranske pristojbine oddelka I.—V.			63.983	19
Izplačani dohodki odd. I.			716	—	Zrušena pozavarovalnina (Ristorni) II. in IV. odd.			4.218	66
Nazaj kupljena zavarovanja odd. I.—II.			8.461	67	Pozavarovalniške nagrade škod odd. II., IV. in V. na preiskovalne troške poškodovanih zavarovancev 5% poleg §. 8 pravil V. odd.	119.894	26		
Upravni troški: Plače, doneski k stanovnici, davki od dohodkov in posebne nagrade uradništvu, nagrade, inserati, poštnina, potni troški, kolkovina, najemščina, provizije od pobiranja denarjev, sodnijski in upravni troški, inventarni predmeti v I.—V. oddelku			173.870	62	Obrestni dobiček odd. I.—V.	3.999	57	123.893	83
Akvizični troški: skupne provizije, organizacijski in potovalni troški, zdravniški honorari, tiskovine, zastopniške table, izredne nagrade gasilnim društvom odd. I.—V.			170.868	25	Dobiček z vrednostnih papirjev in ažija odd. I.—V.			209.010	03
Prostovoljni doneski odd. I.—II.			4.490	—	Razni dohodki od upravnih pristojbin, zapadlih zadatij, od dobička tablic I.—IV. odd.			78.573	68
Odpisi nedobitnih in negotovih terjatev in ažija odd. I.—II in IV.—V.			29.972	36	Rezervna zaloga pozavarovalnine odd. II. in IV.			12.073	27
Tantieme in honorari: Nagrade upravnemu svetovalstvu in ravnateljstvu poleg §§ 32 & 36 spl. pr. odd. I.—II. gl. 1744:39			9.068	21	Dopolnjujoča zavarovalnina odd. I.—II.			124.745	08
„ IV. „ „ 7323:82					Rezerva nedoplčil odd. III.			51.686	78
dodatečna tantijema dr. Chleboradu za l. 1872 odd. I.—II.			611	89				11.412	03
honorar vladnemu komisarju za l. 1879 odd. I.—V.			300	—					
Rezerve, fondi in zaloge za l. 1880:									
rezerva zavarovalnine odd. I. gl. 39.285-09									
„ vlog „ II. „ 671.073-75									
„ zavarovalnine „ III. „ 2.729.308-83									
„ zavarovalnine „ IV. „ 230.837-25	3.670.504	92							
izredna rezerva odd. I.—II. gl. 31.593-36									
„ „ „ III. „ 433.485-48									
„ „ „ IV. „ 44.562-67	509.641	51							
poroštveni fond „ I.—II. gl. 63.579-34									
„ „ „ IV. „ 43.855-27									
„ „ „ V. „ 45.611-72	153.046	33							
penzijski fond uradništva banke „Slavije“ za za l. 1879 odd. I.—II. gl. 570-28									
„ „ „ IV. „ 2.394-33	2.964	61	4.336.157	37					
Dopolnjujoča pozavarovalnina odd. II.									
Preostanek od l. 1879:									
prenesek poroštvenemu fondu odd. I.—II.	2.281	14							
izrednej rezervi odd. IV. „ „ IV.	7.426	71							
gasilnemu orodju in gasilnim društvom odd. IV. „ „ IV.	4.873	83							
členom odd. I.—II.	9.979	70							
	10.211	97							
	8.554	27	43.327	62					
			5.964.958	05				5.964.958	05

Ant. Mlczech l. r.
glav. knjigovodja.

To se je z računskimi izpiski primerilo ter našlo, da jim popolno soglaša.

Pregledniki računov:

Avg. Pánek l. r.

Jos. Pössner l. r.

Fr. Rašín l. r.

Predmet	Nominalna vrednost	Oddelek	Kurz		Cena		Vkup	
			31. decembra 1879					
Prenos								
B. Naložene gotovine.								
Založnice v Pragi in predmestjih								
Prva občanska založnica		I.—III.	71.495	53			1.383.009	65
Svetovaclavska založnica		"	42.132	66				
Malostranska založnica		"	6.938	06				
Trgovinska založnica		"	28.115	27				
Občanske kmetijske in podružne založnice razen Prage, na Češkem, Moravskem, in Gališkem;								
na Smihovem		"	14.087	58				
v Benešovem		"	25.630	46				
" Nemškem Brodu		"	5.000	—				
" Bistrici		"	1.025	90				
" Biskupicah		"	1.951	95				
" Čistej		"	2.963	30				
" Chroustovem		"	5.037	25				
" Jilovem		"	3.056	25				
" Črnem Kostelcu		"	67	29				
" Libni poleg Prage		"	10.187	50				
" Slabicach		"	9.019	37				
" Pribislavi		"	6.413	88				
" Polzni		"	171	65				
" Roudnici		"	2.898	70				
" Švihovem		"	1.089	16				
" Trebehovicah		"	3.000	—				
" Vlašimu		"	20.000	—				
" Mladej Vožici		"	21.229	15				
" Zručí		"	2.003	—				
" Zbraslavi		"	350	51				
" Biene* v Kolečovicah		"	5.184	15				
" V Břesku		"	3.000	—				
" Kuřimu		"	1.500	—				
" Drahaníh		"	1.234	36				
" Krasicah		"	400	—				
Občanska založnica v Lišni		"	3.696	64				
" " " Valaškej Meziříčí		"	10.187	50				
" " " Meřinu		"	5.094	80				
Hranilnica v Pelči		"	2.034	50				
" " Ujezdu		"	4.392	63				
Prvo podporno uradniško društvo v Brnu		"	10.712	98				
Towarzystwo galiczko we Lwowie		"	20.000	—				
V 14 moravskih založnicah vložena v gotovini plačana zavarovalnina		IV.	25.240	18			376.542	16
C. Različno premožene.								
Posojila na zemljišča		III.	742.223	23				
" " police banke „Slavije“		I.—II.	40.500	33				
" " v prvem upnem društvu		III.	78.883	61				
" " drugem " "		"	96.913	91				
" " na menjice " "		"	653.609	66				
" " " " " "		"	3.700	—				
Hipotekarno zagotovljene mejnice		"	5.775	—				
Hiša št. 978—II v Pragi		I.—III.	295.609	99				
" " " " " " 583 in 588 v Pragi		I.—II.	13.214	38				
Hotel „Austria“ v Frohnleutenu		"	19.577	97				
Pokojninski uradniški fond		I.—V.	54.520	24				
" " " " " " fond zastopnikov „Slavije“		"	5.671	50				
V gotovini v centralnih blagajnicah		"	25.521	28			2.157.782	10
Vkup							3.916.333	91

Pregledali in v soglasji našli.

Pregledniki računov:

Avg. Pánek l. r.

Jos. Pössner l. r.

Fr. Rašin l. r.

Ant. Mlezech l. r.,
glavni knjigovodja.

Izjava.

Podpisani člani pregledovalnih odborov spričujemo s tem, da so nam bile odprte blagajnice vzajemno zavarovalne banke „Slavije“ in so bile posamezne položke izkaza premoženja, kakor jih obsega letno poročilo za leto 1879, obširno revidirane. Našli smo, da izkazano premoženje z natančnostjo soglaša in da se uprava banke nahaja v najvzornejšem redu.

V Pragi, dne 16. maja 1880.

Za kontrolni odbor oddelkov I. in II.

JUDr. J. Zavadil, odvetnik v Pragi; JUDr. V. Linhardt, odvetnik v Pragi; Jos. J. Korán, pisatelj in deželni poslanec v Pragi; Ant. de Giorgi, meščan Poděbradski; Pavel Jehlička, profesor v Polznu; L. Jaroš, slikar v Pragi; Pankrac Herold, knjigovodja v Pragi.

Za kontrolni odbor oddelka III.

Stanislav Čapek, občinski predstojnik v Smolnici; JUDr. Vojtěch Šalamoun, veliki posestnik v Trebonimu in predsednik bivšega denarnega fonda graščine Krumlovske; Cenek Martinovský, graščak v Věstudih; V. Vodlička, graščak v Hofinu; J. F. Lhotsky, posestnik v Havnici pri Opavi.

Za kontrolni odbor oddelka IV., mlinarske zadruga in oddelka V.

Josip Jarkovský, posestnik strojnega mlina v Predmeticah; Prokop Dušek, trgovec in meščan v Mladi Vozici; Hinko Skokanek, tovarnar v Karlinu; Anton Babánek, posestnik strojnega mlina v Kamenem Přívozu; Karol Havlíček, občinski predstojnik v Kamenicah.

V Pragi, dne 1. junija 1880.

Upravilno svetovilstvo:

Jan grof Harrach,
predsednik.

JUDr. Jan Jerábek,
podpredsednik.

V. Beneš, A. Cifka, Karol Friš, K. P. Kheil ml.; JUDr. Josip Milde, Prokop Sedlak, J. V. Novák, Boh. Stanek, Rudolf Wunš, MDr. J. Záhor,

JUDr. Jan Jerábek.

Ravnateljstvo:

JUDr. Josip Milde.

K. P. Kheil ml.

Franc Novák,
glavni tajnik.